

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 25 Din.

za pol leta 12.50 Din.

Posamezna številka 2 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravištvo:

Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene inseratom:

Pri enkratni objavi

 $\frac{1}{2}$ str. 480 D, $\frac{1}{2}$ str. 240 D, $\frac{1}{4}$ str. 120 D, $\frac{1}{8}$ str. 80 D, $\frac{1}{12}$ str. 40 D.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Vabilo na

REDNI OBČNI ZBOR

JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE

ki se vrši v nedeljo dne 7. junija 1925, ob 11. uri dopoldne v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenskega ul. 12

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo tajnika, blagajnika in revizorjev.
4. Proračun za leto 1925-26.
5. Volitev novega odbora.
6. Slučajnosti.

Odborniki okrajnih Obrtnih zvez so delegati za občni zbor centralne zveze. Pridite v čim večjem številu.

Odbor.

Protestno zborovanje

zadruge rokodelskih in sorodnih obrti v Prevaljah.

Kakor vsa Slovenija, ječi danes tudi naša Mežiška dolina pod neznošnim bremenom preogromnih davkov. Razmere, kakor n. pr. pomanjkanje denarja, pomanjkanje dela oziroma naročil, velika inozemska konkurenca, razne socialne zahteve in plačila, ki jih imajo po obstoječih predpisih izpolnjevati, tirajo obrtnika, posebno malega, v propast.

Ravno zadnje tedne pa prihajajo od davčnega urada plačilni nalogi, kateri tirjajo od našega obrtnika ogromne tisočake.

Prav posebno pa moramo opozoriti na od davčnega okrajnega oblastva v Slovenjem gradcu izdanega predpisa za dohodnino za l. 1924, ki naravnost kriči po odpomoči.

Proti tem nevzdržnim razmeram, ki na eni izpodkopavajo oziroma onemogočajo našemu obrtništvu, na drugi strani pa naravnost pripravljajo teren protidržavnim rovarjem, moramo vsi navzoči, 84 po številu, enoglasno in z vso odločnostjo protestirati ter si usojamo predložiti sledečo

resolucijo:

Dobro uvidevamo, da so davki za obstoj države neobhodno potrebni in rade volje jih plačujemo, dokler ne ogrožajo naše eksistence. Nikakor pa ne moremo uvidevati, zakaj se sedaj v sedmem letu po ujedinenju davčna bremena niso izenačila za vse prebivalce naše skupne domovine.

To uvidevnost povsem pogrešamo pri merodajnih činiteljih, od katerih bi po pravici smeli pričakovati času in sedanjim razmeram primerno omiljenje pri nas še žal veljavnega bivšega avstrijskega zakona o osebni dohodnini, katero plačujemo le v Sloveniji in Dalmaciji.

Mesto tega se pa dohodnina odmerja v povsem nepriemerni višini ter izterjava na način, ki resno ogroža obstoj našega obrtništvu, posebno malega, in ubija davkoplačevalcu veselje do dela. Obrtniki zato naravnost obupujejo ter postajajo zbog teh davčnih terjatev povsem apatični.

Vsled tega z vso odločnostjo zahtevamo:

1. Da se jemlje kot podlaga za dohodnino triletni prerez dohodkov.
2. Da se spremeni tudi za odmero dohodnine za l. 1924 lestev iz kronske v edino veljavno dinarsko veljavo.
3. Pri odmeri in iztjavanju naj se upošteva v polni meri propast naše valute.
4. Da se dohodninskega davka prosti eksistenčni minimum zviša tudi za l. 1924 na Din 20.000, kar bi itak še ne doseglo predvojnne višine.
5. Da se davčni predpis izvrši v prvi polovici davčnega leta in ne šele v času, ko je dohodek že porabljen.
6. Zahtevamo davčne olajšave v smislu § 174 bivšega avstrijskega zakona o osebni dohodnini za vse one davčne obveznike, ki imajo manj kot 50.000 Din dohodkov.
7. Zahtevamo odpis 30%-nega linealnega prispevka.

Ako bi se pa merodajni faktorji ne ozirali na te v prvotni obliki zakona o osebnih davkih samem utemeljene zahteve, bi bili primorani sklicevat se na poglavitni zakon, na katerem je naša skupna domovina zgrajena in sicer čl. 116 Vidovdanske ustave, ki se glasi: »Davčna obveznost je občna in vsi državni davki so enaki za vso državo« in zahtevati, da se ukine pobiranje osebne dohodnine, dokler se ista ne uvede za celo državo.

50-letnice načelnika Jugoslovanske obrtne zveze.

Pred štirimi tedni, dne 28. aprila 1925, je izpolnil gospod Ivan Ogrin, načelnik Jugoslovanske obrtne zveze, podpredsednik Trgovske in obrtne zbornice in stavbenik petdeset let. Brez vsakega hrupnega slavlja je jubilar prešel v delu preko tega pomembnega dne, zavedajoč se, da sedaj ni čas za postavljanje in umetno uprizarjanje bakljad, temveč da je ravno v tem času, ko v Sloveniji vse gospodarstvo omaguje pod bremenem nesmiselne belgrajske politike, najbolj potrebna pomoč obrtništvu in trgovini. Z vso njemu lastno energijo de-

luje v najrazličnejših korporacijah za zboljšanje položaja malega obrtnika in trgovca.

Ker smo lansko leto ob priliki odlikovanja današnjega jubilara z redom sv. Save IV. vrste orisali njegovo zaslužno delovanje, se za danes omejimo samo na najiskrenejšo čestitke k petdesetletnici in želimo našemu načelniku g. Ivanu Ogrinu, da bi čil in zdrav dočakal še mnoga leta in deloval v procvit splošnega napredka ter obrtnega in trgovskega stanu v Sloveniji oziroma v celi državi.

Zborovanje trgovske in obrtne zbornice.

V sredo 6. t. m. se je vršila plenarna seja trgovske in obrtne zbornice. Zbornični predsednik je uvodoma čestital podpredsedniku zbornice g. Ogrinu k 50-letnici in povdarjal njegove zasluge na obrtnem polju. Po predsedniškem poročilu je poročal prvi tajnik g. dr. V. Murnik o rekurzu pokojniškega zavoda za nameščence proti zbornični dokladi, ki se je predpisala njegovemu oddelku za prostovoljno višje zavarovanje nego je normirano v zakonu. Po temeljiti utemeljiti upravičenosti take doklade je zbornica rekurz zavrnila. Na predlog g. Ivan Jelačina ml. dovoli zbornica ljubljanski borzi brezobrestno posojilo v iznosu 120.000 Din. O prezidavi zbornice je poročal podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki je ob koncu svojega poročila predlagal, da se pooblasti predsedstvo, da v okviru aproksimativno predloženega stavbenega načrta in proračuna, ki znaša 2 milijona 200.000 Din, izpelje prezidavo zborničnega poslojja. Delo naj se izpelje potom konkurenčnih ponudb nekaterih tvrdk. Za prezidavo je že pripravljenega dve tretjini kredita. Zbornični tajnik dr. Ples je nato poročal o reorganizaciji urada za pospeševanje obrti. Priporočal je čim tesnejšo zvezo med omenjenim uradom ter trgovsko in obrtno zbornico.

O načrtu zakona o neposrednih davkih je poročal zbornični konzulent g. Žagar in predvsem povdarjal potrebo po ustvaritvi pogojev za enakomerno izvajanje davčnih zakonov. Nadalje je poročevalc podal stališče zbornice pri posameznih vrstah davka. Glede zemljiškega davka in glede davka na podjetja in obrti zahteva odsek kontingentiranje. Glede zadnjega davka stavi odsek alternativni predlog, da se davčna stopa, ako ostane pri obdavčitvi čistih dohodkov, preuredi v progresivno davčno lestvico. Davčni minimum naj se ne določi v zakonu samem, ampak naj se do takrat, ko se gospodarske razmere popolnoma stabilizirajo, določa od leta do leta z finančnim zakonom, ker je le na ta način dana možnost, da bo ustrezal vsakokratnim dejanskim potrebam.

O ureditvi vprašanja praznikov, glede česar je ministrstvo za socialno politiko pozvalo zbornico, da poda svojo izjavo, je poročal dr. Ivan Ples in priporočal, da naj se ministrstvu za socialno politiko predlaga praznovati v obrti in trgovini sledeče praznike: Novo leto, Sv. Trije kralji (6. januar), Velikonočni pondeljek, Binkoštni pondeljek, Sv. Jožef (19. marca), Vnebohod, Rešnjatelo, Sv. Peter in Pavel, Vnebovzetje (15. avgust), Vsi sveti (1. november), Praznik ujedinenja (1. december), Brezmadežno spočetje (8. december), Božič (25. december), Štefanovo (26. december).

Pri samostojnih predlogih svetnikov trgovske in obrtne zbornice je stavil g. K. Elsbacher točno utemeljen predlog glede preklica odredbe ministrstva financ o ukinitvi carinarnice v Celju. Zbornica naj brzojavnim in pismenim putem nujno posreduje, da se predmetno uredbo takoj preklicje in se pri carinarnici v Celju vzpostavi dosedanje nemoteno poslovanje. G. svetnik Rebek je stavil predlog, naj se carine prosti uvoz za državne dobave ukine ter tako ustvari možnost, da dobijo delo domači obrtniki in podjetniki. Po končanem dnevnem redu je zbornični predsednik g. Ivan Knez zaključil sejo.

Anketa o obrtnem nadaljevalnem šolstvu.

Ob priliki otvoritve prve razstave vajeniških del v Ljubljani se je vršila anketa o obrtno-nadaljevalnem šolstvu. Poročevalc g. vladni svetnik Ljubec je obrazložil težavno stališče tukajšnjega oddelka ministrstva trgovine in industrije, kateremu v zvezi vsemu trudu ni mogoče izposlovati zadostnega kritja za vzdrževanje obrtnih nadaljevalnih šol. Mesto podpore v iznosu 2/3 izdatkov za honorarje se v budžetu dovoljuje dejansko le polovica. Za poddržavljanje teh šol kljub vsestranskim priporočilu žal ni posebnih izgledov. Poročevalc predlaga, naj bi se iz prispevkov činiteljev, ki so do-

slej dajali podpore obrtnim nadaljevalnim šolam, ustanovil fond, ki bi kril vsakoletne vzdrževalne stroške.

Iz poročila referenta trgovske in obrtne zbornice g. dr. Pretnarja je razvidno, da obrtno-nadaljevalno šolstvo danes žal ne izpolnjuje v zadostni meri svoje naloge, ker predvsem ni zadostnega kritja za vzdrževanje stroškov, nadalje o neenako in nezadostno ljudsko predizobraženem vajeniškem materialu, kakor tudi o pomanjkanju za strokovni nadaljevalni pouk usposobljanih učnih moči. Iz budžeta je razvidno, da je dala država v neki drugi pokrajini skupno Din 3,368.000 za 120 obrtno-nadaljevalnih šol, med tem ko je Sloveniji podarila 74 obrtnim nadaljevalnim šolam samo Din 200.000. Koncem referata je poročevalc predlagal kot potrebno za vzdrževanje in razvoj našega obrtnega šolstva sledeče:

1. Da država prevzame stroške vzdrževanja ali vsaj kritje stroškov za upravitelje in za honorarje učiteljstva, vzdrževanje prostorov in kritje drugih materijalnih stroškov pa prevzamejo občine.

2. Da obrtniki sprejemajo samo take vajence, ki so z uspehom dovršili ljudsko šolo.

3. Da se uvedejo učiteljski tečajji za pouk na obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah in učiteljstvo v ta namen primerno subvencionira.

4. Da se skrbi za založbo primernih učnih knjig in za opremo šol s potrebnimi učili.

5. Da se glede vzgoje vajencev poglobi stiki in sodelovanje med obrtništvom in učiteljstvom ter izpopolni učna metoda.

V debati se je predvsem povdarjala važnost nujne preureditve obrtnega nadaljevalnega šolstva in se sestavil poseben odbor, ki bo izdelal podroben načrt za izboljšanje položaja našega obrtnega nadaljevalnega šolstva.

Vajeniška razstava.

V nedeljo, dne 26. t. m., je bila slovesno otvorjena vajeniška razstava, katero so priredili obrtni krogi v Sloveniji s pomočjo oddelka ministrstva za trgovino in industrijo na prostoru ljubljanskega velesejma. Misel, da prirede slovenski obrtniki vajeniško razstavo v Ljubljani, je bila srečna, in želeli je, da se še večkrat ponovi v izboljšani izdaji. Dosedaj je bilo več manjših lokalnih vajeniških razstav, ki pa nikakor niso mogle podati tega, kar se mora pričakovati od take razstave. Gospodarski krogi v naši državi niso imeli prilike spoznati pravega stanja našega obrtništva na strokovnem polju, ker mrtve statistike in uradna šolska poročila nikakor ne morejo podati tega, kar pokaže razstava izdelkov. Žal da niso vsi obrtniki razumeli pravega namena razstave in so razstavili dela, katerih njihovi vajenci pri najboljšem talentu ne zmorejo, posebno pa še v kratkem času, ki je bil za izvršitev razstavnih del določen. Dejstvo, da so nekateri obrtniki izrabili vajeniško razstavo v nadomestilo za drag razstavniki prostor na jesenskem velesejmu v Ljubljani, zelo kviri celotno sliko vajeniške razstave.

Takoj pri vходу v K-paviljon, kjer se vrstijo izdelki lesne stroke s strojnimi in ključavničarskimi predmeti, osupne obiskovalec razstave nad bleskom kuhinjske posode tvorinškega izdelka, ki je razstavljeno med okusno izdelanim kuhinjskim pohištvo. Da bi predmeti kot posamezni kosi prišli veliko bolj do veljave, če bi ne bilo na njih toliko tovarniške navlake, je brez dvoma, in pričakovati je, da se kaj takega na vajeniški razstavi v bodoče ne pripeti več, kajti na vajeniški razstavi naj se ocenjujejo posamezni izdelki vajencev in ne celotne opreme. Veliko bolj pregledno je urejen oddelek mizarskih izdelkov v miniaturni na sredini paviljona, dasiravno se opaža, da so izdelki preveč razmetani in ni nikakega stopnjevalnega reda, česar bi pri aranžmanu razstave, ki naj služi predvsem v poučne namene, ne bi smelo manjkati. Zelo slabo vpliva pri mizarskih izdelkih pičlo število risb iz obrtno nadaljevalnih šol. Brez dvoma ne bo tukaj toliko krivde na vajencih kot na slabem ustroju pouka na obrtno nadaljevalnih šolah. Naravnost čudno je, da na celi razstavi ni nikjer

stavbeno mizarstvo zastopano, izvzemši enega okna. Ako je temu kriva stagnacija v stavbenem mizarstvu, naj bi si mojstri pomagali tako, da bi dali vajencem dela v pomanjšani velikosti. Tudi o tesarstvu se skoro ne more reči, da je na razstavi zastopano, in vendar tudi ta stroka pri nas ni ravno malo razvita. Veliko bolje je zastopana strojna obrt, kar bi ne bilo pričakovati. Tudi je pohvaliti dobre risbe, ki odgovarjajo zmožnostim srednjih vajencev. Za strojno ne zaostaja dosti ključavničarska, dasiravno se tudi tukaj opaža pomanjkanje raznih ograj in stopnjišč. Kovaštvo, sodarstvo je za naše razmere veliko premalo zastopano in ne podaja prave slike iz te stroke. O kleparskem oddelku bi se lahko izrazila sumnja, da ni vse vajeniško delo. Prav spretno je aranžiran slikarski in plesarski oddelk in zelo prijetno vpliva na obiskovalce oddelk risb, kjer se opažajo poizkusi na slikarsko-reklamnem polju.

Na razstavi je zelo močno zastopana čevljarska obrt, pri kateri se dobro razločujejo izdelki po letih vajeniške dobe. Tudi krojaštvo je prav zadostno razstavilo najrazličnejše kose v raznih boljših in slabših izpeljavah. Kar je bilo pričakovati v čipkarski obrti, je razstava v polni meri dosegla in pogled na razstavne predmete dovolj jasno priča o potrebi obrtnih strokovnih šol po celi Sloveniji. Posebno pozornost vzbujata slaščičarska izdelka, o katerih pa je težko določiti, koliko dela je v resnici izvršil vajenec. Pri belem perilu kakor pri modnih predmetih je zelo velik napredek in le želeti je, da se ta stroka izpopolni ter se v doglednem času na tem polju popolnoma oprostimo uvoza inozemskih izdelkov.

Pri pregledu vajeniške razstave si obiskovalec nehote zastavi vprašanje, zakaj so razstavljeni predmeti po večini iz Ljubljane in bližnje okolice, medtem ko so drugi kraji Slovenije zelo malo zastopani ali nič. Morda je vzrok pomanjkanje pravega smisla našega obrtništva za take razstave ali pa so krive težke finančne okoliščine sedanjega časa. Eno je gotovo, da je vlada dosedaj premalo storila za obrtni stan in ni zadostno materijelno podprla obrtnega šolstva, kjer se obrtni naraščaj navaja k izboljšanju v svoji stroki in iniciativno vpliva na okus in kakovost posameznih izdelkov. Že samo po razstavljenih risbah se hitro lahko konstatira, kje so šole na mestu in kje ne, ker jim primanjkuje dobro izvežbanega učiteljstva.

Novi stanovanjski zakon.

V naslednjem podajamo najvažnejše določbe iz načrta novega stanovanjskega zakona, kakor ga je vlada predložila narodni skupščini, in kakor se je sprejel s 175 proti 70 glasovi. Zakon stopi takoj v veljavo ter bo veljal do 1. novembra 1926.

Od določb tega zakona so izvzeti poleg novih zgradb in novih nadstropij na starih hišah naslednji prostori, oziroma naslednje zgradbe: Trgovski in obrtni lokali, državna in samoupravna poslopja, kolikor služijo v uradne namene ali za stanovanje državnih oziroma samoupravnih uslužbencev, zgradbe verskih ustanov (župnišča), zgradbe, ki imajo poseben umetniško zgodovinski pomen, zgradbe občekoristnih ustanov, ki ne delajo za dobiček, kolikor služijo lastni potrebi, in pa zgradbe invalidov, njihovih vdov, sinov in hčera, kojih očetje so padli v vojni in ki nimajo izvzemši invalidske podpore oz. pokojnine nobenega drugega imetja ali dohodkov.

Eno stanovanje v hiši malega lastnika, ki ima poleg gospodarjevega stanovanja še dve stanovanji, če posestnik razen te hiše nima drugega imetja. Pokojniki in plača se ne smatrajo v smislu te odredbe za imetje.

Za nova poslopja se smatrajo vse zgradbe, ki se bodo zgradile ali pa ki se prično graditi po 1. novembru 1918 ali pa vsa tudi nanovo zgrajena nadstropja in vsi dozidani deli na starih poslopih. Stanovanjski prostori v starih hišah, ki so temeljito popravljani, pa se niso mogli prej izkoriščati za stanovanje, tako da so s tem nastali novi stanovanjski prostori.

Zabranjeno je prenarejati stanovanja v poslovne lokale, razen če hišni posestnik preuredi del svojega stanovanja v ta namen.

Kdor ima v istem kraju lastno hišo, ne more imeti v najemu stanovanj v stari zgradbi. To velja tudi, če ima hišo njegova žena ali otroci, s katerimi živi skupno.

Stanovanja se lahko zamenjavajo, če pristanejo na to lastniki dotičnih zgradb.

Dovoljen je samo podnajem ene opremljene sobe, a tudi to le s pristankom hišnega gospodarja, kateremu gre del podzakupnine. Ta delež hišnega gospodarja na podzakupnini mora znašati od 20 do 30 odstotkov.

Izmed najemnikov v starih stanovanjih ostanejo še nadalje zaščiteni naslednje osebe:

1. aktivni državni uradniki in državni uslužbenci sploh, izvzemši inženjerje in zdravnike, ki imajo pravico izvrševati tudi privatno prakso in jo zvršujejo;

2. upokojenci in upokojenke ter njihove vdove in družine, izvzemši upokojenke, ki so odvetniki in izvršujejo prakso;

3. duševni delavci, pisatelji itd.;

4. duhovniki;

5. vojni invalidi in njih družine;

6. vdove in družine v vojni padlih ali umrlih, ako se nahajajo v slabem ekonomskem stanju;

7. obrtniki, ki ne delajo na svoje ime in nimajo svoje delavnice, marveč živijo od mesečne ali dnevne plače kakor tudi oni obrtniki in mali trgovci, ki delajo sami ali z enim služabnikom kakor tudi njihove vdove in rodbine;

8. uradniki, sploh uslužbenci privatnih, trgovskih ali delniških, industrijskih ali drugih podjetij, ki delajo za mesečno plačo, katera pa ne presega 3000 Din, razen če imajo dotična podjetja lastna stanovanjska poslopja, v katerih bi bilo mogoče nastaniti njihove uslužbenke tudi, če ti morda sedaj ne stanujejo tamkaj;

9. telesni delavci in delavke vseh vrst in njihove vdove in družine;

10. uradniki in uslužbenci ustanov in dobroteljskih zavodov;

11. uradniki in uslužbenci samoupravnih oblasti.

Najemnine se določajo na sledeči način:

Za stanovanje do 4 sob se predvojna najemnina (pri nas računamo v dinarjih, t. j. kolikor kron je najemnina znašala pred vojno 1. julija 1914, toliko dinarjev se vzame danes za podlago) pomnoži s 6, a če ima stanovanje več nego 4 sobe, z 9. Preprosto rečeno znači to, da bo najemnina pri nas znašala za stanovanje do vključno 4 sob 24-kratno, za stanovanje preko 4 sob pa 36-kratno predvojno višino. Kjerkoli gre glede določitve najemnine, odpovedi stanovanja ali drugih vprašanj v smislu tega zakona o dohodkih ali imetju strank, se morajo računati vsi dohodki in vsa imetja vseh onih oseb, ki skupaj stanujejo in skupaj žive. V slučajih, ko gre določena najemnina preko višine dovoljene s tem zakonom, se ista ne more znižati brez privoljenja hišnega lastnika, izvzemši v členu 15. tega zakona. Če je stanovanje deloma neuporabno ali v nevarnosti, da se pokvari, tako da ga najemnik ne more v celoti izrabiti ali pa mu je s tem ogroženo bivanje, hišni posestnik pa noče izvršiti najnujnejših popravil, bo višina najemnine manjša sorazmerno z neuporabnostjo stanovanja, v kolikor po sporazumu ni drugače predvideno.

Hišni lastnik sme tudi osebam, ki so sicer zaščiteni, odpovedati stanovanje v naslednjih primerih:

1. ako ga potrebuje sam ali njegov oženjen sin, oz. poročena hči;

2. če hoče poslopje podreti, da sezida novo stanovanjsko poslopje, v katerem pa mora biti za 50 odstotkov več stanovanjskih prostorov, nego jih je bilo v stari zgradbi;

3. ako se mu je družina pomnožila tako, da si mora zaradi tega stanovanje, ki ga že ima, razširiti;

4. če mu najemnik ne plača najemnine za dva meseca;

5. če najemnik zlorablja stanovanje za druge in ne stanovanjske namene;

6. če ga uporablja za nemoralno življenje, ali če s svojim ponašanjem otežkočuje stanovanje lastniku ali drugim najemnikom.

7. v slučaju razžaljenja časti hišnega lastnika in članov njegove družine.

V zadnjih štirih slučajih se izselitev izvede, čim postane določba o tem izvršna, ne glede na to, ali ima stranka drugo stanovanje ali ne. **V prvih treh primerih pa se mora stranka izseliti iz stanovanja šele takrat, ko ji stanovanjsko razsodišče nakaže drugo primerno stanovanje.** Izselitveni rok je pri prvih treh točkah en mesec, pri zadnjih štirih pa 15 dni. Od 20. decembra do 20. januarja se prisilna izselitev sploh ne sme izvršiti.

Pri državnih uradnikih se stanovanje prestavljenega uradnika ali uslužbenca ne smatra kot izpraznjeno, dokler stanuje v njem njegova družina, oz. dokler dotični uradnik ne dobi v novem kraju, kamor je prestavljen, primerne stanovanja.

Vse stanovanjske zadeve upravljajo tako zvana stanovanjska sodišča, ki se osnujejo pri vseh okrožnih, oz. srezkih oblasteh, pri nas torej po srezkih poglavarstvih.

Novice za obrtnike.

Rokodelcem, obrtnikom in vsem njihovim prijateljem! Ljubljansko katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bo obhajalo v dneh 27., 28. in 29. junija svoj 70-letni jubilej. Dne 27. junija bo jubilejna slavnostna predstava, 28. junija dopoldne slavnostno zborovanje, popoldne prireditve na vrtu Rokodelskega doma z raznovrstnim pestrim sporedom in 29. junija poučna ekskurzija (ob zadostni udeležbi).

K pomenljivemu jubileju vabimo vse obrtnike in rokodelce, zlasti ij onih mest, kjer so ustanovljena Kat. društva rokodelskih pomočnikov in so iz njih izšle vrste naših »vrlih« zavednih mojstrov, zlasti obrtne kroge iz Ljubljane, Maribora, Celja, Novega mesta, Škofje loke, Št. Vida nad Ljubljano i t. d.

Ob 70-letnici se hočemo spominjati prezlasluženega dela, ki so ga požrtvovalni možje rokodelskega stanu in njih prijatelji izvršili za razvoj in napredek slovenske obrti. Glavna naloga 70-letnice pa je, da se poživi in okrepi smisel za skupno delo za obrtne koristi in da vžge v vseh udeležencih ogenj navdušenja za socialno in strokovno delo v korist poštene obrti.

Naj pomenljivi jubilej združi vse prijatelje rokodelskega in obrtnega stanu v krepko in smotreno delo za lepšo bodočnost!

Prijave udeležencev prosimo na naslov: Rokodelski dom, Ljubljana, Komenskega ul. 12. — V Ljubljani, dne 10. maja 1925. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov.

Pokroviteljstvo letošnjega Ljubljanskega vzorčnega velesejma je z zadovoljstvom in največjo dobrohotnostjo blagovolil sprejeti Nj. Vel. Kralj Aleksander I.

Kar ustvarjamo v Sloveniji je ustvarjeno za celo državo da jo izklešemo v granitno stavbo trde gospodarske sile na bregovih Jadranskega morja in ob cestah, ki peljejo v Orient. Zato ima Ljubljanski velesojm vsedrjavni gospodarski pomen in visoka čast, da je pokrovitelj tega velesejma Nj. Vel. Kralj Aleksander I., ne velja samo Sloveniji, ampak vsem silam širom naše lepe države, ki so na delu, da iz povojnih razvalin dvignejo gospodarsko življenje v srečo lastnega naroda in države, katero naj priznava in spoštuje širni zunanji svet.

Čehoslovaška na Ljubljanskem velesejmu. Čehoslovaška republika ima na našem velesejmu svoj lastni lično zgrajeni paviljon, ki pa prilikom vsakoletnih velesejskih prireditev ni bil baš najbolje zaseden. Za letošnji velesojm pa se pripravlja obiskovalcem prijetno presenečenje.

Celi paviljon zasede namreč Svaz čehoslovenskeho dila v Pragi in so dogovori že zaključeni. Svaz, ki uživa v Čehoslovaški velik ugled, razstavi tudi v večjem obsegu na pariški umetnostni dekorativni razstavi in baje se bo del te razstave premestil na velesejm v Ljubljano. Čehoslovaška umetnostna obrt je zelo razvita in razstava bo poleg svoje izredne zanimivosti gotovo marsikomu v spodbudo, da se i naša dvigne i cvete. Z veseljem in hvaležnostjo bomo sprejeli brate Čehe v našo sredo, velesejmu pa čestitamo na tej pridobitvi.

Poleg tega se namerava velesejma v večjem obsegu udeležiti tudi češka industrija, zlasti v porcelanski in steklarski stroki. Baje bodo zelo lepo in obsežno reprezentirane tudi velike tvornice Škoda.

Čevljarški kongres. Dne 3. maja t. l. se je vršil čevljarški kongres, katerega se je udeležilo kakih 200 čevljarjev. Načelnik čevljarške zadruga za Ljubljano g. Oblak je predvsem ožigosal šušmarstvo in pretiran uvoz inozemskih izdelkov po večini slabega izvora. O davkih je poročal davčni referent trg. in obrtne zbornice v Ljubljani g. Žagar, kateri je na praktičnih slučajih pokazal krutost novih davčnih bremen na podlagi zakona o proračunskih dvanajstinah, ki so bile sklenjene koncem marca t. l. s pomočjo dveh Slovencev poslancev in sicer dr. Žerjava in dr. Pivka.

Končno je referiral g. Breskvar o organizaciji in taktiki ter se v svojem poročilu dotaknil zadeve strokovnega učitelja g. Štefanoviča in izjavil, da je pritožba ljubljanske čevljarške zadruga na ministerstvo trg. in industrije glede imenovanja g. Štefanoviča za strokovnega učitelja običala pri Zvezi obrtnih zadrug, kateri načeljuje g. Franhetti. Ker se g. Štefanovič ni nikdar izučil čevljarškega obrta in ni nikdar napravil pomagalske izkušnje, je več kot čudno, da pritožba čevljarjev glede tega ni mogla priti na določeno mesto.

Dopisovanje z okrožnim uradom je poštine prosto. Na podlagi določila § 191 zakona o zavarovanju delavcev so delodajalci pri dopisovanju s Središnjim in okrožnimi uradi in z rabsodišči delavskega zavarovanja oproščeni plačanja poštinih taks. Pri takih dopisih morajo delodajalci napisati na naslovno stran svoj natančen naslov ter pristaviti pripombo »na podlagi § 191 zak. o z. d. prosto plačanja poštne pristojbine«.

Obrestovanje pri denarnih zavodih v Sloveniji. Od 1. aprila 1925 se obrestujejo pri denarnih zavodih vloge na tekoči račun od 7—12%, vloge na knjižice in blagajniška nakazila se obrestujejo od 5—7%, proti enomesečni odpovedi z 8%, na dvomesečno odpoved z 9% in na trimesečno odpoved z 10%.

Davek telesnih delavcev. Glasom čl. 56 zakona o proračunskih dvanajstinah, ki je stopil v veljavo 1. aprila t. l., jamči službodajalec za plačilo davka svojih delavcev. Ker se pri obrtnih pomočniki velikokrat menjajo in bi morda pomočnika že nikjer ne bilo, ko bi mojster dobil plačilni nalog za zaslužke svojega pomočnika, je priporočati, da delodajalec odtegne vsak teden pri izplačilu 3.4% vsakokratnega zaslužka. Po besedilu zakona znaša davek 2%, k kateremu pa se še prištejejo razni državni pribitki in invalidski davek v dojni došednji izmeri, tako da končno znese skupni odtegljaj 3.4% od zaslužka.

Davek na poslovni promet malih obrtnikov. Obrtniška zbornica v Beogradu je na zadnji plenarni seji naprosila svojega častnega predsednika narodnega poslanca Živojinoviča, da vložil interpelacijo na ministrstvo za finance zaradi preozkosrčnega tolmačenja pojma glede malega obrtnika pri odmeri davka na poslovni promet, vsled česar se ta davek pobira tudi od malih obrtnikov, ki so po zakonu kot mali obrtniki oproščeni davka. Pripominjamo, da je v tej zadevi interveniralo nešteto korporacij in posamezni poslanci Jugoslovskega kluba, kar je do danes ostalo brez uspeha.